

REZULTATI RADA MINISTARSTVA EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA

1. Normativni dio (zakoni i podzakonska akta, izveštaji i programi:

- ❖ Usvojen je Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br. 034/2), koji je donijela Skupština Crne Gore dana 4. aprila 2024.
- ❖ Shodno Zakonu o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br. 034/24.) donešeno je 5 podzakonskih akata.
- ❖ Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti ("Službeni list Crne Gore", br. 049/24 od 29.05.2024))
- ❖ Program praćenja kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla za 2024. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 093/24)
- ❖ Informacija o stanju životne sredine za 2023. godinu, sjednica Vlade 10.10.2024. godine – Srednjoročni program i Program rada Vlade za 2024. godinu 100%
- ❖ Program rada i Finansijski plan DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica za 2024. godinu, sjednica Vlade CG od 28. Marta 2024.)
- ❖ 6 Izvještaja: Izvještaj o poslovanju i Finansijski iskaz DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica za 2023. Godinu, sjednica Vlade CG od 17.maja 2024.; Peti nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke Konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom, sjednica Vlade 19. septembar 2024; XLVII, XLVIII i XLIX nacionalni izvještaji i izjave o nuklearnim materijalima, izradilo Ministarstvo i dostavilo Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju 27. februara, 7. maja i 8. jula 2024. godine ; Godišnji nacionalni izvještaj o nuklearnim materijalima, stepena tajnosti "TAJNO" , izradilo Ministarstvo i dostavilo Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju 30. maja 2024. godine
- ❖ Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Spomenik prirode „Sopot“ („Sl. list CG”, br. 068/24) *Srednjoročni program rada Vlade 2024-2027.god;*
- ❖ Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Spomenik prirode „Dražin vrt“ („Sl. list CG”, br. 068/24) *Srednjoročni program rada Vlade 2024-2027.god;*
- ❖ Izvještaj o sprovođenju Planova upravljanja zaštićenim područjima.
Vlada CG je usvojila izvještaje o realizaciji Godišnjih programa, odnosno Planova upravljanja za nacionalne parkove: Biogradska gora, Durmitor, Lovćen, Skadarsko jezero i Prokletije, i za parkove prirode: Stari Ulcinj, Katič i Platamuni (11.IV 2024. godine i 18.IV 2024. godine). *Srednjoročni program rada Vlade 2024-2027.god;*
- ❖ Program mjera za ostvarivanje ili održavanje dobrog stanja morske sredine Crne Gore (04.VII 2024.godine), čime je stvorena osnova za pripremu Strategije zaštite morske sredine.
Srednjoročni program rada Vlade 2024-2027.god;

- ❖ Informacija o statusu očuvanosti i aktivnostima u Posebnom rezervatu prorode „Tivatska solila“ *Srednjoročni program rada Vlade 2024-2027.god*;
- ❖ Plan za implementaciju Kigali amandmana (I Faza) 2024-2029 godina. Plan će omogućiti postepeno smanjenje potrošnje HFC supstanci, odnosno omogućice da Crna Gora, realizacijom aktivnosti planiranih u okviru I faze Plana za implementaciju Kigali Amandmana, ispuni svoje obaveze, odnosno smanjenje potrošnje od 10% do 1. januara 2029. godine;
- ❖ Izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima ("Sl. list CG", br. 34/24) unaprijeđeni su uslovi za plasman biocidnih proizvoda na tržište Crne Gore.
- ❖ Donešen je Pravilnik o programu aktivnih supstanci za ocjenjivanje ("Sl list CG", br. 090/24).
- ❖ Dopune Zakona o industrijskim emisijama ("Sl list CG", br. 34/24) omogućavaju bolju kontrolu emisija štetnih materija iz industrijskih postrojenja što doprinosi smanjenju zagađenja životne sredine i ima dugoročne pozitivne efekte na zdravlje građana.
- ❖ Na osnovu Zakona o hemikalijama donešena su dva podzakonska akta:
 - Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju i obeležavanju hemikalija u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom Ujedinjenih nacija ("Sl. list CG", br. 017/24) – usklađivanje sa međunarodnim standardima smanjuje rizik od nepravilne upotrebe hemikalija.
 - Uredba o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija ("Sl list CG", br. 070/18, 076/20, 134/22, 057/24") – cilj je smanjiti upotrebu hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- ❖ Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom pripremljeno je i poslato na objavljivanje u Službenom listu:
 - Predlog pravilnika o sadržaju izvještaja o izvorima žive i načinu vođenja evidencije o skladištenju žive;
 - Predlog pravilnika o listi POPs supstanci, načinu i postupku za upravljanje POPs otpadom i granične vrijednosti koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odstranjivanje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama.
- ❖ Pripremljen je Nacrt profila izloženosti azbestu i Finalni izvještaj o implementaciji Nacionalnog plana implementacije Minamata konvencije, koji su poslani na mišljenje svim relevantnim institucijama nakon čega se isti dostavi Vladi na usvajanje.
- ❖ Izradjena su Uputstva o korišćenju zaključaka u vezi sa najboljim dostupnim tehnikama kao i Smjernice za izvještavanje prema Pravilniku o bližem sadržaju i načinu vođenja katastra zagađivača životne sredine.

- ❖ Izvještaj o poslovanju DOO "Fond za zaštitu životne sredine" za 2023.godinu s Finansijskim izvještajem i Završnim računom, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 6.juna 2024. godine.
- ❖ Vlada Crne Gore je na sjednici od 18.aprila 2024. godine, dala saglasnost na Programa rada i Finansijski plan DOO "Fond za zaštitu životne sredine" za 2024.godinu.
- ❖ Vlada Crne Gore je na sjednici od 17.maja 2024.godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti Društva sa ograničenom odgovornošću "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" – Podgorica za 2023.godinu
- ❖ Vlada Crne Gore je na sjednici od 18. aprila 2024.godine usvojila Informaciju o realizaciji Projekta SOLARI 5000+ (70MW) za fizička i pravna lica.

2. Projekti:

Raspisani su tenderi za izbor izvođača za izgradnju PPOV u Bijelom Polju, Kolašinu i Rožajama, kao i kanalizacione mreže i unapređenja PPOV u Mojkovcu:

- „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Bijelo Polje”, ≈12 miliona €
- „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Kolašin i unapređenje vodosnabdijevanja”, ≈12 miliona €
- „Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštini Rožaje”, ≈16 miliona €
- „Unapređenje sistema upravljanja otpadnim vodama u opštini Mojkovac”, ≈4,2 miliona €

Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je kroz kapitalni budžet za 2024. godinu podržalo implementaciju projekata iz oblasti vodosnabdijevanje i odvođenja otpadnih voda kao i upravljanja otpadom i to za sljedeće Opštine:

- Za Opštinu Žabljak vrijednost projekata preko 2,2 miliona €;
- Za Opštinu Berane vrijednost projekata preko 8,5 miliona €;
- Za Opštinu Herceg Novi vrijednost projekata preko 4,8 miliona €;
- Za Opštinu Tuzi preko 1,4 miliona €;
- Za Opštinu Plužine preko 600 hiljada €;
- Za Opštinu Šavnik preko 370 hiljada €;
- Za Opštinu Gusinje preko 100 hiljada €;
- Za Opštinu Bar preko 170 hiljada €.

U poslednjem pozivu Zapadnobalkanskog investicionog okvira, uz podršku KfW banke i Evropske investicione banke, Crnoj Gori su odobrena bespovratna sredstva od ukupno 74,99 miliona eura za opštine Pljevlja, Nikšić, Kotor, Tivat, Ulcinj i Prijestonicu Cetinje, za 5 projekata iz oblasti životne sredine i to:

- Unapređenje sistema za prikupljanje otpadnih voda u opštinama Pljevlja i Nikšić: izgradnja II faze kanalizacione mreže u Pljevljima kao i izgradnja II faze kanalizacione mreže sa pumpnom stanicom u Nikšiću, sa predloženim iznosom granta od 17,83 miliona eura;

- Vodosnabdijevanje i prikupljanje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv u priobalnom dijelu Opštine Kotor i naseljima Risan i Perast, sa predloženim iznosom granta od 3,97 miliona eura;
- Vodosnabdijevanje i tretman otpadnih voda na crnogorskom primorju, faza V, komponenta 2 - Opština Tivat, sa predloženim iznosom granta od 9,69 miliona eura;
- Vodosnabdijevanje i tretman otpadnih voda u Ulcinju, Faza 1 - Komponenta 2: Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i prateće infrastrukture, sa predloženim iznosom granta od 30,63 miliona eura;
- Unapređenje sistema vodosnabdijevanja u Prijestonici Cetinje, sa predloženim iznosom granta EU od 12,87miliona eura.
- Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pokrenulo niz aktivnosti u dijelu unapređenja upravljanja otpadom i to:

3. Medjunarodni projekti, aktivnosti, dokumenta:

- Globalni razvoj, pregled i ažuriranje nacionalnih planova implementacije (NIP) Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama (POPs)
- Jačanje sinergije između Bazelske, Stokholmske, Roterdamske i Minamata konvencije
- Smanjenje zagađenja hemikalijama i otpadom u hot spot tačkama Mediterana
- Plastika u rijekama-Aquatic Plastik
- Postepeno ukidanje uređaja za mjerenje žive u zdravstvu
- Pripremne mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate
- Unapređenje registra ispuštanja i prenosa zagađujućih materija u zemljama Zapadnog Balkana i Republici Moldaviji - PRTR registar
- Identifikacija postrojenja koja koriste organske rastvarače, a u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama
- Operativni program za oblast životne sredine i klimatskih promjena usvojen je zvanično od strane Evropske komisije 05.avgusta 2024. Kroz ovaj Operativni program, sektoru životne sredine u Crnoj Gori će biti dostupno ukupno 48.484,375 EUR od čega 38 787 500 EUR EU donacije, odnosno IPA bespovratnih sredstava
- Akcioni dokument IPA 2024: „Podrška Evropske unije za životnu sredinu i klimatske promene u Crnoj Gori - Priprema za Implementacija Sektorskog operativnog programa 2024-2027“, odobren je od strane Evropske komisije u maju 2024. godine. Kroz ovaj akcioni dokument, sektoru životne sredine u Crnoj Gori biće dostupno ukupno 6 875 000 EUR-a, od čega 5.500,000 EUR-a EU donacije, odnosno IPA bespovratnih sredstava.

Za oba navedena dokumenta, predstoji potpisivanje finansijskih sporazuma.

- ❖ Realizovan projekat „Izgradnja Eko - efikasne zgrade u Podgorici“ (kroz bilateralnu saradnju sa Republikom Italijom)

Opremanje zgrade je planirano do kraja 2024, dok je sa Kancelarijom UN-a za razvoj u Crnoj Gori (UNDP) potpisan sporazum o sprovođenju ove aktivnosti.

- ❖ Izrađena Mapa puta za realizaciju obaveza koje se odnose na završna mjerila u Poglavlju 27- životna sredina i klimatske promjene. Mapom puta su postavljeni rokovi za realizaciju do kraja 2026.

Usvojena dva polugodišnja izvještaja o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - životna sredina i klimatske promjene. Peti Izvještaj za period mart-avgust 2023. usvojen je na sjednici Vlade 1. decembra 2023. i šesti Izvještaj za period septembar 2023 - februar 2024. usvojen je na sjednici Vlade 11. aprila 2024. Izvještaji pokazuju napredak u realizaciji obaveza koje su prepoznate kao ključne za ulazak Crne Gore u EU.

Iz okvira nadležnosti Ministarstva dvije oblasti su obuhvaćene Planom rasta za Zapadni Balkan, klimatske promjene i kvalitet vazduha. Finansiranjem ovih oblasti iz sredstava EU kao i planiranim aktivnostima očekuje se izuzetan napredak u navedenim oblastima.

Obezbijeđena podrška u određenim podoblastima za Poglavlje 27 kroz projekat PLAC i bilateralno-tehničku saradnju sa pojedinim državama EU.

4. Ostale aktivnosti:

- Analizirani su svi do sada dostupni podaci o prostornoj distribuciji konzervaciono važnih vrsta (629 vrsta) i staništa (svih 85 tipova Natura 2000 staništa), i obrađeni korištenjem GIS metoda. Kao rezultat pripremljena je: $\frac{3}{4}$ Mapa konzervaciono najznačajnijih područja koje karakteriše prisustvo velikog broja vrsta i staništa odlične i dobre reprezentativnosti i dokument Smjernice za integraciju biodiverziteta u prostorno planiranje, koje sadrže detaljne informacije o identifikovanim područjima od konzervacionog značaja, a koje su namijenjene prvenstveno planerima koji pripremaju planove nižeg reda.
- Otpočeo je proces digitalizacije šumskih područja u NP Prokletije na način što je počeo proces postavljanja tagova, instaliranje platforme koja će omogućiti praćenje stanja šume u NP Prokletije, kao pilot projekat za ostala područja u Crnoj Gori.